

RÓŻNICE INDYWIDUALNE

Książka dedykowana
Profesorowi Włodzimierzowi Oniszczenko

RÓŻNICE INDYWIDUALNE

Uwarunkowania i konsekwencje

redakcja naukowa
Wojciech Łukasz Dragan i Marcin Rzeszutek

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2024

Recenzje:

prof. dr hab. *Romuald Polczyk*

prof. dr hab. *Anna Maria Zalewska*

Redaktor prowadząca:

Hanna Raciborska

Redakcja i korekta:

Magdalena Mendys

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Na stronie kontrtytułowej wykorzystano zdjęcie z zasobów

Wydziału Psychologii UW

Copyright © 2024 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.

Publikacja finansowana ze środków Wydziału Psychologii
Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN 978-83-67450-87-4

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00–340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Wydrukowano w Polsce

SPIS TREŚCI

Wojciech Łukasz Dragan, Marcin Rzeszutek WSTĘP	7
Janusz Rybakowski PROFESOR WŁODZIMIERZ ONISZCZENKO – WYBITNY BADACZ NEUROBIOLOGII OSOBOWOŚCI	11
Rozdział 1 Jan Ciecuch, Włodzimierz Strus, Klaudia Ponikiewska PRÓBA STRUKTURALISTYCZNEGO PODEJŚCIA DO TEMPERAMENTU I JEJ EFEKTY	17
Streszczenie (17). Próba strukturalistycznego podejścia do temperamentu (18). Strukturalistyczne pytanie horyzontalne o liczbę podstawowych cech temperamentu i relacje między nimi (20). Strukturalistyczne pytanie wertykalne o różnice między temperamentem a nietemperamentem (29). Model temperamentu wywiedziony z odpowiedzi na strukturalistyczne pytania (32). Zakończenie (41). Bibliografia (42)	
Rozdział 2 Wojciech Łukasz Dragan MOLEKULARNE PODSTAWY TEMPERAMENTU – OD BADAŃ GENÓW KANDYDUJĄCYCH PO CAŁOGENOMOWE ANALIZY POWIĄZAŃ	49
Streszczenie (49). Wprowadzenie (50). Temperament widziany z perspektywy wybranych modeli teoretycznych (51). Teorie temperamentu zorientowane na dziecko (51). Teorie temperamentu zorientowane na człowieka dorosłego (54). Metodologia badań asocjacyjnych (56). Badania genów kandydujących dla cech temperamentu (57). Badania całogenomowe (65). Podsumowanie (68). Bibliografia (69)	
Rozdział 3 Bogdan Zawadzki, Agnieszka Popiel CECHY TEMPERAMENTU JAKO PREDYKTORY SKUTECZNOŚCI TERAPII POURAZOWEGO ZABURZENIA STRESOWEGO (PTSD)	79
Streszczenie (79). Terapia zaburzeń pourazowych (80). Predyktory skuteczności terapii zaburzeń potraumatycznych (82). Temperament a PTSD (85). Metoda (87). Zastosowane procedury terapii PTSD (87). Badane grupy (89). Zastosowane narzędzia (90). Procedura analizy (90). Wyniki (91). Dyskusja wyników (101). Bibliografia (106)	
Rozdział 4 Marcin Rzeszutek, Małgorzata Pięta-Lendzion PSYCHOSPOŁECZNE KORELATY NASILENIA OBJAWÓW PTSD WŚRÓD OSÓB ŻYJĄCYCH Z HIV W POLSCE. METAANALIZA DEKADY BADAŃ PSYCHOLOGICZNYCH	113
Streszczenie (113). Wprowadzenie (114). Cel metaanalizy (115). Wyniki (116). Dyskusja (122). Bibliografia (125)	

Rozdział 5	
Nina Ogińska-Bulik	
ZNACZENIE RÓŻNIC INDYWIDUALNYCH W WYSTĘPOWANIU NEGATYWNYCH I POZYTYWNYCH KONSEKWENCJI POŚREDNIEJ EKSPOZYCJI NA TRAUMĘ	129
Streszczenie (129). Wprowadzenie (129). Wtórny stres traumatyczny (130). Wtórny wzrost potraumatyczny (139). Podsumowanie (145). Bibliografia (146)	
Rozdział 6	
Katarzyna Drabarek, Angelika Van Hoy, Marcin Rzeszutek	
RÓŻNICE INDYWIDUALNE ZWIĄZANE Z REZYLIENCJĄ U OSÓB, KTÓRE DOŚWIADCZYŁY KRZYWDZENIA W DZIECIŃSTWIE: SYSTEMATYCZNY PRZEGLĄD BADAŃ	153
Streszczenie (153). Wprowadzenie (154). Cel systematycznego przeglądu literatury (156). Metoda (157). Wyniki (159). Dyskusja (178). Ograniczenia pracy (181). Konkluzja (181). Bibliografia (182)	
Rozdział 7	
Michał Chruszczewski	
ŻYWOTNOŚĆ KONCEPCJI ZWINNEGO UCZENIA SIĘ: KONTEKST TEORETYCZNY I PRAKTYCZNY	193
Streszczenie (193). Bibliografia (202)	
Rozdział 8	
Jerzy T. Osiński, Adam Karbowski, Jan Rusek	
ANALIZA ZWIĄZKU MIĘDZY SAMOKONTROLĄ I ALTRUIZMEM W PARADYGMACIE Dyskontowania	207
Streszczenie (207). Wprowadzenie (208). Dystans psychologiczny w badaniach dyskontowania (209). Łączenie odległości w ramach tego samego wymiaru dystansu psychologicznego (212). Łączenie różnych wymiarów dystansu psychologicznego (216). Związek dyskontowania w czasie z dyskontowaniem społecznym – Ja w przyszłości jako inna osoba (219). Zakończenie (223). Bibliografia (224)	
Rozdział 9	
Jerzy Marian Brzeziński	
PSYCHOLOGIA: MIĘDZY BADAANIAMI „AKTUALNYCH ZACHOWAŃ” I BADAANIAMI „DEKLARACJI ZACHOWAŃ”	229
Streszczenie (229). Wprowadzenie w temat (230). Od badania „aktualnych zachowań” do badania „deklaracji zachowań” – przesunięcie warsztatowe (234). Badanie aktualnych zachowań (239). Badanie deklaracji zachowań (241). Nowe drogi docierania do danych samoopisowych (246). Podsumowanie (247). Bibliografia (248)	
INDEKS NAZWISK	255
NOTY O AUTORKACH I AUTORACH	275